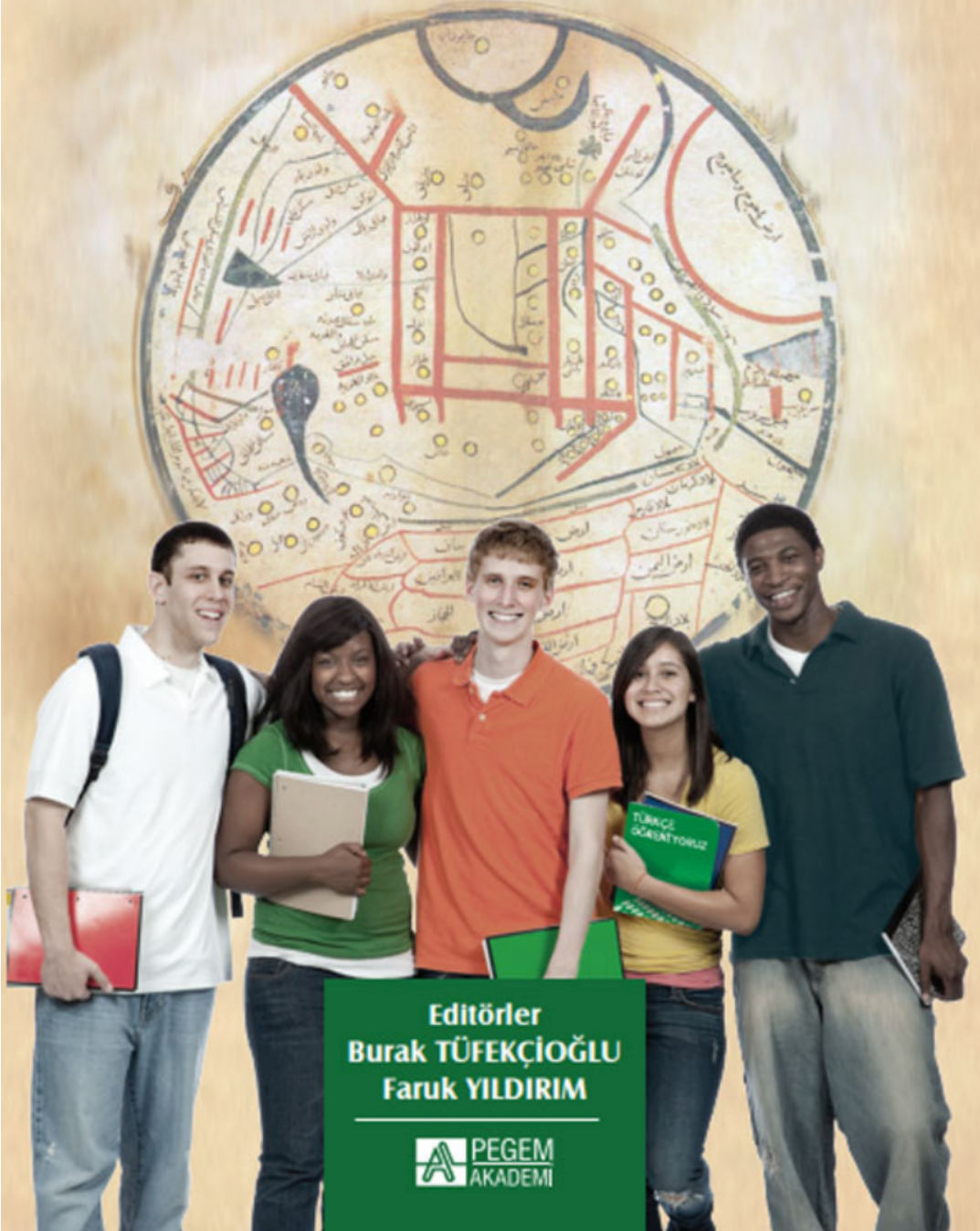

Genişletilmiş | 2. Baskı

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

KURAMLAR - YÖNTEMLER - BECERİLER - UYGULAMALAR

Editörler
Burak TÜFEKÇİOĞLU
Faruk YILDIRIM

 PEGEM
AKADEMİ

Editörler: Doç. Dr. Burak TÜFEKÇİOĞLU - Prof. Dr. Faruk YILDIRIM

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ:
Kuramlar, Yöntemler, Beceriler, Uygulamalar**

ISBN 978-605-318-412-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Mart 2016, Ankara
Genişletilmiş 2. Baskı: Ağustos 2023, Ankara

Yayın-Proje: Ferdi Akkaya
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Kuyrukcu
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sınave ve Sınav
Uygulamaları**

22. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sınavlar ve Sınav Uygulamaları

Doç. Dr. Mustafa ALTUN - Sakarya Üniversitesi

Öğr. Gör. Erdal ÖZCAN - Sakarya Üniversitesi

23. Bölüm: Türk Soylulara Türkçe Öğretimi

Doç. Dr. Onur ER - Düzce Üniversitesi

24. Bölüm: Akademik Türkçe Tanım Temel Kavramlar Geçmiş ve Mevcut Durum Sorun ve Çözüm Önerileri

Doç. Dr. Efekan KARAGÖL - Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

25. Bölüm: Akademik Türkçe Öğretiminde Belçika/Flaman Bölgesi Örnekleme

Doç. Dr. N. Feyza ALTINKAMIŞ - Belçika Türk Dili Enstitüsü Uyum ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Johan VANDEWALLE - Gent Üniversitesi

Neslihan DELİCE - Çukurova Üniversitesi

*“Dil yeterliğinin
ölçülmesi, öncelikle herhangi bir özel
başarıyı değil, tersine bu başarıyı temel
olarak genelleştirilebilir bir yeterliğin
ölçülmesidir ”*

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, 2001, s.175.

Giriş

Hazırlanan tüm öğretim programları hedef grubundaki öğrencinin başarısını ve gelişimini amaçlar. Bu başarı ve gelişimin ne ölçüde gerçekleştiğini anlamak için ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulur. Ölçme araçları, öğretim hedeflerine ne kadar ulaşıldığını belirlemeyi amaçlayan ve bu yönleriyle öğretim programlarına dayanak olan materyallerdir.

Bir ölçme aracında güvenirlik, geçerlik ve uygulanabilirlik olmak üzere üç temel ögenin bulunması gerekir. Ölçme olgusu, bu unsurlar üzerine örülerek belirli forma kavuşur. Devamında ise değerlendirme olgusu karşımıza çıkar. Bu aşamayı ise bir ‘yorumlama’ evresi olarak da ele almak mümkündür. Ölçme aracı vasıtasıyla elde edilen veriler, bir değerlendirme işlemine tabii tutularak son halini alır ve olumlu ya da olumsuz bir gönderim ağı ile ilişkilendirilir.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM), yabancı dil eğitimi süreçlerinin belirli bir sistematığa erişmesini sağlayan bir kılavuz olarak kabul edilmektedir. Metnin, Avrupa Birliği ülkeleri dışında dünyanın birçok ülkesinde de ‘referans yapıt’ şeklinde değer görmesi; evrensel yönünü ön plana çıkarması bakımından kıymetlidir. Avrupa Birliği Konseyi’ne üye devletler arasında bulunan ülkemiz de yabancı dil eğitimi süreçlerini D-AOBM’ye göre ele almakta ve bu kapsamda şekillendirmektedir. Bu doğrultudan hareketle çalışmanın devamında D-AOBM merkez alınarak ‘Ölçme ve Değerlendirme’; ‘Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme’; ‘Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Ölçme ve Değerlendirme’; ‘Türkçe Öğretim Kitaplarındaki Alistırma Sorusu Türleri’ ile ‘Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Farklılıklar’ alt başlıklarına yer verilecektir.

1. Ölçme ve Değerlendirme

Yabancı dil eğitimindeki temel amaçlardan ilki anlama becerisinin geliştirilmesidir. Bütün dil becerilerinde hedeflenen yeterliklerin gerçekleşebilmesi bu amaca ulaşıp ulaşılmadığına bağlıdır. Dolayısıyla nitelikli bir ölçme ve değerlendirme uygulamasının ölçülmesi düşünülen beceriyi ya da yeterliği tam ve kapsayıcı bir şekilde ölçebilmesi hem öğreniciye dönütte bulunulabilmesi için hem öğreticiye öğrencinin durumu hakkında doğru bilgi sunabilmesi için hem de genel anlamda sağlıklı bir ders işleyişi için çok büyük önem taşımaktadır. Öte yandan ölçme değerlendirme çalışmalarına ilişkin süreci doğru bir şekilde ortaya koymak, sağlıklı ve amaca uygun eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi için ön şarttır.

İyi bir ölçme işlemi için öncelikle hedef yeterliklerden yola çıkarak ölçülmesi istenen niteliklerin belirlenmesi gerekir. Daha sonra bu nitelikleri ölçebilecek geçerlik ve güvenirliğe sahip bir ölçme aracının hazırlanması ve ölçümün hangi kurallara göre gerçekleşeceğinin belirlenmesi gerekmektedir. Ölçme işlemini uyguladıktan sonra yapılması gereken şey, ölçmeye ilişkin daha önceden belirlediğimiz kurallar çerçevesinde nitelikler ile niceliklerin eşleştirilmesidir.

Ölçme değerlendirmenin aşamalarına ilişkin dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta

¹ SAÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı.

BOYLU, E. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde ölçme değerlendirme uygulamaları standart oluşturma*. (Doktora tezi) YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi.

DEMİRDÖVEN, G. H. (2022). *Ulusal alanda yapılan Türkçe yeterlik sınavlarının Yabancı Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nde belirtilen dil yeterlikleri açısından incelenmesi*. (Doktora tezi) YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 772174).

DEMİREL, Ö. (2000). *Plandan uygulamaya öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DEMİR, Tazegül (2013). *Türk dillilere (Türk soylulara) Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme*. M. Durmuş ve A. Okur (Editör), *Yabancılar Türkçe öğretimi*, içinde (s. 541-583). Ankara: Grafiker Yayınları.

GEDİK, E. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 458489).

GÖÇER, A. (2014). *Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

GÖÇER, A. (2007). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının ölçme ve değerlendirme açısından incelenmesi*. *Dil Dergisi*, 137, s. 30-46.

İŞİKOĞLU, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan yeterlik sınavlarının madde yazımı bakımından incelenmesi: Mersin ve Sakarya üniversiteleri örneği*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 394791).

İNCE, B. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin temel ve genel ilkeleri*. M. Durmuş ve A. Okur (Editör), *Yabancılar Türkçe öğretimi*, Ankara: Grafiker Yayınları, 143-156.

KARSLI, M.D. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş (alternatif yaklaşım)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Komisyon (2013), *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi-öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Almanya: TELC.

SERTDEMİR, E. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan yeterlik sınavlarının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi) YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 652111).

YILMAZ, İ. (2014). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin deyim öğretiminde kullanılmasına yönelik bir inceleme*. (Yüksek lisans tezi) YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (Tez No: 366532).